

**MAKTAB KENGASHINI SAMARALI BOSHQARUV MEXANIZMLARINI
TAKOMILLASHTIRISH.**

---

*Rahimova O'g'iljamol Abdurasulovna
Sho'rchi tuman 20 -Mtt direktori*

Annotatsiya. Ushbu maqolada samarali strategiyalar, metodikalar va natijalarga e'tibor qaratib, maktab kengashi boshqaruvini takomillashtirish mexanizmlari ko'rib chiqilgan. Muhokamada adabiyotlarni tahlil qilish, amalga oshirishning amaliy usullari, amaliy tadqiqotlar natijalari va kelajakda takomillashtirish bo'yicha tavsiyalar mavjud.

Kalit so'zlar. Maktab kengashi boshqaruvi, ta'limni boshqarish, siyosatni amalga oshirish, manfaatdor tomonlarni jalb qilish, strategik rejorashtirish, ishslashni baholash.

Maktab kengashini samarali boshqarish ta'lim muassasalarining sifati va muvaffaqiyatini ta'minlash uchun juda muhimdir. Maktab kengashlari boshqaruv, siyosatni belgilash va maktablar ma'muriyatini nazorat qilishda hal qiluvchi ro`l o'ynaydi. Ushbu maqola strategik rejorashtirish, manfaatdor tomonlarni jalb qilish va ishslashni baholashni ta'kidlab, maktab kengashini boshqarishni kuchaytiradigan mexanizmlarni ko'rib chiqadi.

Maktab kengashini boshqarishning turli mexanizmlarining samaradorligini o'rganish uchun ushbu tadqiqot aralash usullardan foydalanadi:

Amaliy tadqiqotlar: kengashni boshqarishning samarali amaliyoti bilan tanilgan uchta maktab tumanlarini tekshirish.

So'rovnomalar: boshqaruv amaliyoti va qabul qilingan samaradorlik haqida miqdoriy ma'lumotlarni to'plash uchun maktab kengashi a'zolari, ma'murlari va manfaatdor tomonlarga so'rovlarni taqsimlash.

Intervyu: mexanizmlar va ularning ta'siri haqida sifatli ma'lumot olish uchun asosiy manfaatdor tomonlar bilan chuqur suhbatlar o'tkazish.

Maktab kengashi boshqaruvini takomillashtirish boshqaruv, aloqa, hisobdorlik va jamoatchilikni jalb qilishga qaratilgan bir nechta asosiy strategiyalarni o'z ichiga oladi. Bu erda e'tiborga olish kerak bo'lgan ba'zi samarali mexanizmlar:

Aniq ko'rish va strategik rejorashtirish

- Aniq missiya va qarashlarni ishlab chiqish: barcha qarorlarni qabul qilish jarayonlarini boshqaradigan maktab tumani uchun umumiyy missiya va qarashlarni yaratish.

- Strategik rejorashtirish: muvaffaqiyat uchun uzoq muddatli maqsadlar, vazifalar va ko'rsatkichlarni belgilaydigan strategik rejani yarating va muntazam

yangilab turing. Keng qo'llab-quvvatlash va muvofiqlashtirishni ta'minlash uchun manfaatdor tomonlarni rejalashtirish jarayoniga jalb qiling.

Samarali boshqaruv va etakchilik

- Kengashni tayyorlash va rivojlantirish: boshqaruv kengashi a'zolari uchun boshqaruvning eng yaxshi amaliyotlari, rollari va majburiyatlar bo'yicha doimiy treninglar o'tkazish.

- Belgilangan rollar va majburiyatlar: bir-biriga zid kelmaslik va hisobdorlikni ta'minlash uchun kengash, boshliq va xodimlarning rollarini aniq belgilang.

- Ishlashni baholash: rahbar uchun ishlashni muntazam baholashni amalga oshiring va aniq, o'lchanadigan maqsadlarni belgilang.

Shaffoflik va hisobdorlik

- Ochiq uchrashuvlar: jamiyatni xabardor qilish va jalb qilish uchun shaffof kun tartibi va ochiq daqiqalar bilan muntazam ravishda jamoat uchrashuvlarini o'tkazing.

- Moliyaviy nazorat: muntazam tekshiruvlar va shaffof byudjet hisobotlarini o'z ichiga olgan mustahkam moliyaviy nazorat mexanizmlarini yaratish.

- Hisobdorlik tizimlari: o`quvchilarining yutuqlari va tuman ko'rsatkichlarini kuzatish va hisobot berish tizimlarini ishlab chiqish.

Ma'lumotlarga Asoslangan Qaror Qabul Qilish

- Ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish: qarorlarni xabardor qilish, taraqqiyotni kuzatish va takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlash uchun ma'lumotlardan foydalaning. Bunga o`quvchilarining ishlash ma'lumotlari, moliyaviy ma'lumotlar va jamoatchilik fikri kiradi.

- Muntazam hisobot: kengash va jamoatchilikka asosiy ko'rsatkichlar va maqsadlarga erishish bo'yicha muntazam hisobotlarni taqdim eting.

Hamkorlik Madaniyati

- Team Building: jamoa qurish faoliyati va chekinishlar orqali kengash a'zolari, boshliq va maktab xodimlari o'rtasida hamkorlik madaniyatini rivojlantirish.

- Nizolarni hal qilish: kelishmovchiliklarni boshqarish va yaxlit kengashni saqlash uchun nizolarni hal qilishning samarali strategiyasini ishlab chiqish va amalga oshirish.

O`quvchilarining yutuqlariga e'tibor qarating

- Tenglik va inklyuziya: tenglik va inklyuzivlikni targ'ib qiluvchi siyosat va amaliyotga ustuvor ahamiyat bering, bu esa barcha o`quvchilarining yuqori sifatli ta'lim olish imkoniyatini ta'minlaydi.

- Innovatsion dasturlar: o`quvchilarining o'qishi va farovonligini oshiradigan innovatsion dasturlar va amaliyotlarni ishlab chiqish va amalga oshirishni rag'batlantirish.

Kasbiy Rivojlanish

- Doimiy takomillashtirish: o'qituvchilar va xodimlarning o'quv amaliyoti va o'quvchilar natijalarini yaxshilash uchun doimiy kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash.

- Etakchilikni rivojlantirish: maktab rahbarlari uchun salohiyatni oshirish va maktabni takomillashtirish bo'yicha sa'y-harakatlarni amalga oshirish uchun etakchilikni rivojlantirish dasturlariga mablag 'sarflang.

Ushbu mexanizmlarga e'tibor qaratish orqali maktab kengashlari ularning samaradorligini oshirishi, jamiyat ichidagi ishonchni kuchaytirishi va oxir-oqibat o'quvchilar uchun ta'lim natijalarini oshirishi mumkin.

Topilmalar keng qamrovli strategik rejorashtirish, manfaatdor tomonlarni faol jalg qilish va muktab kengashini boshqarishda samaradorlikni qat'iy baholash muhimligini ta'kidlaydi. Strategik rejorashtirish Kengashlarga o'quvchilar ehtiyojlarini qondirish uchun resurslardan samarali foydalanishni ta'minlab, ta'lim muammolarini oldindan bilish va samarali hal qilishga imkon beradi. Qaror qabul qilish jarayonida manfaatdor tomonlarni jalg qilish nafaqat ishonchni kuchaytiradi, balki yanada samarali va qabul qilingan siyosatga olib keladi. Va nihoyat, ishslashni baholash hisobot berish va doimiy takomillashtirish mexanizmini ta'minlaydi, kengash a'zolari o'z vazifalarini bajarishini va muktab tumanining maqsadlariga ijobiy hissa qo'shishini ta'minlaydi.

Xulosa va takliflar

Ushbu tadqiqot muktab boshqaruvi boshqaruvini takomillashtirishning muhim mexanizmlarini ta'kidlaydi va boshqaruv amaliyotini takomillashtirishga intilayotgan muktab tumanlari uchun amaliy tushunchalarni beradi.

Keng qamrovli strategik rejorashtirishni qabul qilish: muktab kengashlari o'zlarining ta'lim maqsadlariga mos keladigan strategik rejalarini ishlab chiqishi va amalga oshirishi, barcha manfaatdor tomonlarni jalg qilishi va aniq ishslash ko'rsatkichlarini o'z ichiga olishi kerak.

Manfaatdor tomonlarni jalg qilishni rivojlantirish: qaror qabul qilish jarayonlarida manfaatdor tomonlarni jalg qilish uchun muntazam va mazmunli imkoniyatlarni yaratish. Bunga shahar hokimligi yig'ilishlari, maslahat qo'mitalari va muntazam aloqa kanallari kirishi mumkin.

Muntazam ishslash baholash amalga oshirish: kengashi faoliyatini muntazam baholash uchun mustahkam asoslarini ishlab chiqish. Bunga turli manfaatdor tomonlarning miqdoriy ko'rsatkichlari va sifatli mulohazalari kiritilishi kerak.

Ushbu sohalarga e'tibor qaratish orqali muktab kengashlari o'zlarining boshqaruv amaliyotlarini takomillashtirishlari mumkin, bu esa ta'lim natijalarini yaxshilashga va jamoatchilikni qo'llab-quvvatlashga olib keladi. Kelajakdag'i tadqiqotlar ushbu mexanizmlarning o'quvchilar yutuqlari va tuman miqqosida ishslashiga uzoq muddatli ta'sirini o'rganishi kerak.

Adabiyotlar.

1. Hassanzadeh, Ali. (1401). Educational management in today's schools: theories and skills. Publisher: Avai Noor Publications.
2. Hafez Nia, Mohammad Reza. (2013). Introduction to research methods in humanities. Tehran: Publications of Organization for Studying and Compiling Humanities Books, Samt University
3. Shahidzadeh, Farhad. (2016). Basics of Administration and Management. Kabul: Quds Publications.
4. Shams, Gholam Reza. (2016). Basics and principles of educational management. Tehran: Samt Publications.
5. Shariatmadari, Ali. (1383). Educational Psychology. Tehran: Amir Kabir Publications.
6. Alaqehaband, Ali. (2014). public Management. Tehran: Ravan Publishing.